

paa en saadan Maade, at Arbeidet blev lønnende. Hovedprodukterne af Kryolith ere Soda og Lerjord, og Afsetningen, navnlig af Lerjorden, der da var et ubekendt Stof, voldte i mange Aar store Vanskeligheder, hvorfor det blev forsøgt at fremstille Alun paa Fabrikken og sælge denne til Udlandet. Forbruget herhjemme var for ringe til, at Fabrikaten kunde sælges her. Dette Forsøg maatte atter opgives, og lidt efter lidt kom man saa vidt, at den største Del af Lerjorden blev affat til Udlandet. Da vi i 1869 overtog Fabrikken, anlagde vi en Svovlsyrefabrik for ved Hjælp af billig Svovlsyre at kunne fremstille Alun med Fordel, og det lykkedes os ogsaa i en Række af Aar at blive af med Lerjorden, dels ved Salg, dels ved at oparbejde den til Alun. Smidertid var der i Løbet af den første Halvdel af det sidste Aar fremkommet forskellige nye Metoder til Fremstilling af Lerjord af andre Raamaterialier, og endelig afflares hele vor Udførsel til Lybfland, der var vort Hovedmarked, ved den nye Toldlov af 1879. Af denne Grund, og fordi den engelske Soda solgtes saa billigt her, at vi ikke kunde konkurrere med vor Vare uden betydeligt Tab, bleve vi nødt til at standse hele Fabrikationen i omtrent 2 Aar (1876—78). Efterat vi atter havde optaget Arbeidet, forsøgte vi at afsætte vor Lerjord i Rusland — det eneste Sted, hvor man endnu kunde vente at faa antagelige Priser — og vi anlagde en Alunfabrik i Moskau. I Begyndelsen gik Alt godt, men pludselig blev i Foraaret 1881 den Lerjord, som vi indførte over Sibau til Moskau, standset ved Indførslen, fordi man forlangte Told af Varen. Efter et halvt Aars Forhandling med det russiske Finantsministerium fik endelig de russiske Alunfabrikanter sat igjennem, at Lerjorden skulle betale en Toldafgift, der er lig med Halvdelen af Værdien. Hermed er dette sidste og vigtigste Usløb for vor Lerjord lukket for os, samtidsigt med at Prisen efterhaanden er dalet fra 30 Kr. til 17 à 18 Kr. pr. 100 Pd.

Saad angaar Sodaen, da er Prisen, som i 1873 var indtil 7 Kr. pr. 100 Pd., dalet til under 3 Kr. i 1876, hvilket, som ovenfor omtalt, foranledigede en toaartig Standsning af Fabrikken. I de sidste 3 Aar har Prisen varieret fra omtrent 4 Kr. til 3 Kr., men er i det Hele faldet jævnt, omtrent med 25 pCt. af Værdien. Grunden hertil er dels den store Produktion i England (Newcastle) og dels forbedrede Metoder til Fremstilling af Soda samt endelig den billige, ugentlige Dampskibsforbindelse mellem Newcastle og Kjøbenhavn og andre Byer i Landet.

At vi dog indtil nu have kunnet holde Fabrikkerne i Gang hidrører fra, at vi have kunnet skaffe Afsetning for nogle Biprodukter ved Fabrikationen, navnlig renset Kryolith og Nusspath, som tidligere ingen Værdi havde.

„Dresfund“ er Moderfabrikken for hele Kryolith-Industrien, idet de senere anlagte Fabriker i Garburg og Amerika ere byggede med vor Fabrik som Mønster, men medens „Dresfund“ maaske maa standse sin Virksomhed, florere Fabrikkerne i Udlandet, fordi de ere stærkt beskyttede ved Told. Fabrikken i Garburg har en Beskyttelse af Rmk. 0,75 pr. 100 Pd. Soda og Rmk. 3,00 pr. 100 Pd. Lerjord, og i Amerika er Tolden langt højere.

En Told paa Lerjord eller Fabrikatet deraf: Alun, ville vi dog ikke anbefale her, da disse Varer hovedsagelig benyttes i andre Industrigræne, hvorimod Krystalsoda gaar direkte i Konsumen, og vi antage, at en Toldbeskyttelse paa 50 Ore pr. 100 Pd. (i Lybfland Rmk. 0,75 pr. 100 Pd.) ikke vil have nogen væsentlig Indflydelse paa den Pris, som Konsumenterne betale, idet denne Vare som nævnt sælges til disse i meget smaa Partier.

Forbruget af Krystalsoda her i Landet anslaa vi til ca. 30,000 Pd. om Dagen, hvodraf vi producere 17—18,000 Pd.

Vi skulle endnu tilføje, at Værdien af den Kryolith, vi forbruge, er ca. 250,000 Kr. aarligt. Udsurancen paa Fabrikens Bygninger og Maskiner er 420,000 Kr., og Antallet af mandlige og kvindelige Arbejdere, som ere beskæftigede ved Fabrikationen, er omtrent 150. — Endelig har Statskassen en meget betydelig direkte Indtægt af den Kryolith, vi forbruge. Den eneste Beskyttelse, vi hidtil have haft, er Tolden paa Svovlsyre, der nu bortfalder, ligesom Beskyttelsen for Alun og Lerjord (50 Ore pr. 100 Pd.) blev hævet ved Toldrevisionen i 1863.

Dresunds kemiske Fabriker.

G. A. Hagemann.

Wilh. Tørgensen.

Lil Finantsministeriet.